

УДК 343.98

**К. В. Калюга**  
кандидат юридичних наук,  
заступник завідувача кафедри кримінального процесу та криміналістики  
Інституту права імені Володимира Сташиса  
Класичного приватного університету

## ДО ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТИПОВОГО КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ПОРТРЕТА ЗЛОЧИНЦЯ В РІЗНИХ ВИДАХ ЗЛОЧИНІВ

Вивчення можливостей застосування методу моделювання у встановленні особи невідомого злочинця шляхом складання його типового криміналістичного портрету в різних видах злочинів відповідає викликам практики розслідування кримінальних проваджень і сучасним напрямом удосконалення криміналістичної теорії. Проблемами криміналістичного моделювання займалися відомі вітчизняні та зарубіжні науковці: Р.С. Белкін, А.А. Бухаченко, Т.С. Волчецька, Г.А. Густов, А.В. Дулов, В.А. Журавель, В.П. Колмаков, В.О. Коновалова, І.М. Лузгін, В.Г. Лукашевич, В.А. Образцов, О.Р. Ратинов, В.Ю. Шепітько [1].

Складанням криміналістичних портретів, психологічних профілів, суб'єктивних портретів тощо займалися: С.Н. Богомолова, А.М. Зінін, А.А. Протасевич, В.А. Образцов, М.В. Салтєвський, А.М. Столяренко [2].

Розширення та поглиблення знань про можливості моделювання особи злочинця дозволило б забезпечити необхідний рівень конкретності та дієвості відповідних криміналістичних рекомендацій щодо складання та використання його типового портрета в різних видах злочинів.

Чинне кримінальне процесуальне законодавство, існуючі нормативні документи безпосередньо не регламентують діяльність зі складання криміналістичних портретів та їх використання в правоохоронній діяльності. Проте юридична практика все більше використовує їх у складних випадках розслідування злочинів та встановленні особи невідомого злочинця. Такий портрет і його використання не є доказами в кримінальному провадженні, але можуть бути успішно застосовуватися під час пошуку доказових фактів, а також здійснення оперативних і слідчих дій із пошуку та встановлення осіб, причетних до вчинення злочину. За умов відсутності достатньої інформації щодо особи злочинця за допомогою нього можна уточнити, звзити коло запідозрюваних, висунути і здійснити перевірку версій, які виникають тільки в разі його використанні [3, с. 39; 4, с. 342; 5, с. 175].

Основною метою статті є моделювання типового криміналістичного портрета злочинця в різних видах злочинів.

Криміналістичний портрет злочинця ми пропонуємо розуміти як систему відомостей про

соціальні, фізико-біологічні і психологічні властивості, яка індивідуалізує особу і є результатом комплексного міждисциплінарного аналізу відображеної в матеріально-фіксованих, ідеальних носіях інформації та інформації, отриманої під час дослідження потерпілого (жертви) під час виконання слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових); застосовується з метою отримати дані про особу злочинця, інформацію, що дозволяє створити ймовірнісний портрет невідомого злочинця, для визначення напрямів його пошуку, висунення та розробки криміналістичних версій щодо кола осіб, причетних до злочину; за допомогою даної системи можливо визначити, а також здійснити прогнозування його подальшої поведінки.

Результатом побудови «криміналістичного портрета» є імовірнісний опис криміналістично значущих характеристик невідомої особи, що вчинила злочин. Слідчий, користуючись наявними знаннями, особистим досвідом і даними узагальненої практики, оцінює сукупність установлених фактів і передбачувану причину, формує на цій основі умовивід у вигляді можливого судження (складає суб'єктивний портрет невідомого злочинця), з подальшою його автоматизацією (комп'ютеризацією) та поміщенням у відповідні криміналістичні обліки МВС [6].

У цьому зв'язку вважаємо доцільним започаткувати додатковий облік типових криміналістичних портретів злочинців, виділяючи їх певні типи в залежності від характеру злочинної діяльності та морально-психологічних особливостей, відповідно до Кримінального кодексу України [7; 8].

Наприклад, типовий криміналістичний портрет убивці; гвалтівника; злочинця, що використовує владу або службове становище; крадія; грабіжника; хулігана тощо [9].

Розглянемо типові криміналістичні портрети деяких із зазначених видів злочинів.

Особа злочинця у вбивствах. Портрет убивці має різноманітні риси залежно від того, чи є злочин умисним або з необережності. Злочинець, який вчинив убивство навмисно, характеризується негативно, має такі якості, як агресивність, жорстокість, егоїзм, цинізм, зневага до чужих інтересів, розбещеність тощо. Серед злочинців цієї категорії переважають наркомани, сексуаль-

ні психопати, особи з психічними відхиленнями. У випадках необережних убивств злочинці, як правило, не мають таких якостей. Дії злочинців на місці події дозволяють дійти висновків щодо його обережності, продуманості дій, наявності фактичних навичок, сили, жорстокості тощо.

Так, вбивство на замовлення характеризується складним злочинним переплетінням: замовник – виконавець, або замовник – посередник – виконавець, або замовник – декілька посередників – виконавець. Особливістю вбивства на замовлення є інститут замовника. Як замовники виступають комерційні партнери – бізнесмени, корумповані службові особи, авторитети злочинного світу; родичі; боржники потерпілого та інші.

Посередник у вбивстві на замовлення здійснює пошук конкретного виконавця, є пов'язуючою ланкою між замовником і виконавцем. Посередниками можуть бути особи з оточення організатора, його підлеглі, члени злочинних угруповань. Крім того, посередник – це додатковий засіб захисту замовника. Ні виконавець, ні замовник не знають один одного, а для того, щоб обірвати сплетіння, слід лише знищити посередника.

Умовно виконавці вбивств можуть бути поділені на два типи: вбивці-дилетанти і вбивці-професіонали. Дилетанти характеризуються низькою вартістю послуг. При цьому їх використання не дає ніяких гарантій і не виключає помилок: дилетант може вбити не ту людину, лише поранити жертву, залишити докази причетності.

Професіонал іде на справу, коли відчуває майже повну гарантію власної безпеки. Він має достатньо високі навички в «мистецтві» вбивати людей, використовує найсучаснішу техніку спостереження і радіозв'язку, вживає заходів щодо підготовки вбивства. У професіонала має бути надійна легенда. Ніхто і ніколи не повинен запідозрити в ньому ліквідатора. Він має бути неяскавим, непомітним, вміти розчинитися в натовпі. Професійного вбивцю нерідко запрошують з іншого регіону, далекого зарубіжжя чи країн СНД.

Наймані вбивці-професіонали, у свою чергу, поділяються на вбивць-одинок, які виконують замовлення від випадку до випадку, і вбивць, які перебувають на постійному утриманні того чи іншого злочинного угруповання. Останні мають спеціальну підготовку, займаються спортом, стрільбою, постійно перебувають у формі. Вони здійснюють убивства групою по два-три чоловіки. Відомі випадки вчинення вбивств на замовлення членами організованої злочинної групи.

Для виконання вбивств на замовлення можуть бути завербовані колишні військовослужбовці, які мають досвід інтернаціональних і міжнаціональних війн, колишні працівники МВС, СБ, охоронних підрозділів, майстри спорту (снайпери, сапери, біатлоністи). Сьогодні злочинці роблять

спробу змінити типовий зразок убивці. Останнім часом у вчиненні вбивств на замовлення намітилися нові тенденції: до таких убивств почали залучати жінок.

Типовими виконавцями вбивств на замовлення («кілери», ліквідатори, «курки») є особи чоловічої статі (понад 90%), за віком це особи від 20 до 35 років [10, с. 18, 24–25].

Іншим особам вбивць також притаманний комплекс ознак, специфічних для кожного виду вбивства, тому що відображає мотиви вчинення злочину, спосіб здійснення, особливості характеру й темпераменту, навички, які використовує в повсякденному житті (педантичність, охайність, неохайність), та професійні навички (лікаря, м'ясника, фельдшера, хіміка – під час розчинення частин трупу; електрика, підричника – під час використання для вбивства електричних приладів і вибухових пристроїв тощо).

Ознаки темпераменту та характеру, що знайшли своє відображення в способах вчинення й приховування вбивства, також є криміналістично важливими, тобто важливими для розслідування злочинів даними, які сприяють висуванню версій. До таких ознак можуть бути віднесені: жорстокість, що знаходить своє відображення в катуванні жертви, що передують вбивству, множинності заподіяних пошкоджень; надмірна кількість поранень, що супроводжують вбивство та не викликані необхідністю, але одночасно свідчать про стан психіки вбивці, про мотиви помсти, ревнощів тощо; нанесення пошкоджень так званого дефензивного (захисного) характеру, пов'язаних зі знівеченням до невпізнанності зовнішності жертви, як спосіб приховування своєї причетності до злочину; інсценування вбивства під самогубство, нещасний випадок або автокатастрофу як вияв зв'язку злочинця з жертвою та характеристики інтелектуальних даних злочинця, які свідчать про його хитрість, розважливність, обачність, здатність до рефлексивного мислення й управління іншими особами, зокрема тими, хто здійснює розслідування.

Криміналістичні рекомендації приписують, що вагоме значення у встановленні даних щодо особи, котра вчинила злочин, має загальний аналіз матеріальної обстановки місця події (включаючи й слідову картину), мета якого – не конкретизація окремих моментів, а встановлення особливостей перебування такої особи на місці події (за наявності вільного доступу до відкритих вхідних дверей злочинець поліз через вікно тощо). Зокрема, сліди спроб підпалу трупа негідними засобами, втеча з місця події стрибками або через вікна за відкритих дверей, відчленування в трупа статевих органів, переміщення трупа з одного відкритого місця на інше, не менш відкрите, за наявності поруч більш зручних для приховування трупа

місце, свідчить за те, що злочин вчинила, можливо, розумово відстала особа, або така, що страждає психічним захворюванням [11, с. 15–16; 12; 13].

**Особа злочинця гвалтівника.** Молода людина у віці від 17 до 26 років (приблизно 60% від загального числа цієї категорії злочинців). Рідше (близько 11% від загального числа виявлених гвалтівників) – особи старше 35 років. Значна кількість негативно характеризується на роботі у зв'язку з уживанням спиртних напоїв, прогулками, запізненнями, недбайливим ставленням до своїх обов'язків, відсутністю ділової ініціативи. Зазвичай це грубі, егоїстичні люди, схильні до насильства, задоволення своїх примх будь-якими засобами.

У морально-психологічному аспекті в злочинців спостерігаються такі типові риси: брутальність, егоїзм, іноді – жорстокість; примітивізм у взаєминах «чоловік – жінка»; презирливе ставлення до осіб жіночої статі; розгнужданість у поведінці.

Значній кількості властиві різні психічні аномалії: психопатія, хронічний алкоголізм, олігофренія, залишкові явища травм черепа. Для багатьох гвалтівників характерними є підвищена імпульсивність, високий рівень емоційної напруженості й фригідності. Разом із тим нерідко злочинці, особливо це стосується серійних гвалтівників, на роботі й у родині ведуть спокійне, розмірене життя, з проявами деяких властивостей із комплексу неповноцінності у вольових, інтелектуальних, сексуальних сферах.

Нерідко злочинці, незважаючи на свою молодість, уже офіційно розлучені або фактично не проживають із сім'єю. Більшість із них, хоча й зберегли шлюбні стосунки, ведуть безладне статеве життя. Багато хто зі злочинців раніше вже були засуджені, найчастіше – за хуліганство (нерідко пов'язане з вульгарним ставленням до жінок), грабежі, розбійницькі напади, викрадення автотранспорту, а також за зґвалтування й інші сексуальні посягання [14; 15].

**Особа злочинця «наркомана».** До осіб, які беруть участь у незаконному обігу наркотичних засобів або психотропних речовин, належать: 1) виробники наркотичної сировини і наркотичних засобів: сільські жителі або дачники, які вирощують наркомісткі культури (частина – на замовлення збувальників), медичні працівники, науковці та ін. Виготівниками синтетичних наркотиків у більшості випадків є особи, які мають глибокі знання з хімії, біохімії або фармацевтики. Робота чи навчання цих осіб пов'язані з хімією або медициною, частіше це студенти відповідних навчальних закладів, а також працівники наукових лабораторій НДІ та ін. Тому в них є доступ до хімічних речовин, реактивів, лабораторного хімічного посуду, які вони можуть брати для використання

у своїх цілях; 2) розповсюджувачі наркотиків і сировини, що містить наркотики, – це наркомани або особи, які не вживають наркотики, але мешкають у містах, де є осередки наркотизації. Вони, як правило, заготовлюють макову соломку в сільській місцевості, використовуючи свої родинні зв'язки, а також знайомство з окремими жителями тих місць, де вирощується мак; збувальники (оптові збувальники, перекупники, роздрібні збувальники) – особи, які здійснюють незаконну реалізацію наркотичних засобів. Для них характерна наявність злочинного досвіду, в тому числі з виготовлення, вживання і збуту наркозасобів, розгалуженість злочинних зв'язків, їх транснаціональний характер, розподіл ролей серед учасників злочинного угруповання; 3) розкрадачі наркотичних речовин – це, насамперед, раніше засуджені за злочини, пов'язані з наркотиками. Крадіжки, вимагання наркотиків здійснюють й інші особи, не для особистого вживання, а з метою їх подальшої реалізації і наживи. У багатьох випадках розкрадачами є особи, які мають доступ до готових наркотичних препаратів або наркосировини, працівники хімфармпідприємств, аптек і аптечних складів, лікувально-профілактичних і медичних установ, сільські жителі, які обробляють посіви маку і коноплі. Серед них спостерігається досить високий відсоток жінок, які підтримують зв'язки з раніше засудженими громадянами та працюють в аптечних і медичних установах; 4) перевізники наркотиків – ними можуть бути посередники між виробниками і збувальниками, самі збувальники, споживачі, особи, які мають маршрутні можливості (водії, працівники повітряного і залізничного транспорту, кур'єри тощо). Нерідко як перевізників використовують осіб, безпосередньо не пов'язаних із незаконним обігом наркотиків: родичів, сусідів, випадкових знайомих, попутників. Часто в цій ролі опиняються провідники поїздів далекого прямування, які не знають ані характеру вантажу, ані джерела його походження, виконуючи прохання знайомого, родича і навіть випадкової людини передати посилку, відвезти пакет родичу та ін.; 5) споживачі наркотиків, якими є особи, які споживають наркотики систематично (наркомани), – це, як правило, раніше засуджені люди, які деградуєть, а також особи, що епізодично вживають наркотики, – зазвичай неповнолітні або особи молодого віку. Дорогі синтетичні наркотичні засоби (триметилфентаніл, фенадон, фенамін) вживають, як правило, особи, які прибули в Україну з країн кавказького регіону. Відзначено випадки вживання цих наркотиків деякими представниками творчої інтелігенції. Більш дешеві наркотики, такі, як первітин, користуються популярністю в студентському середовищі; 6) утримувачі злочинних кубел. Найчастіше ними виявляються споживачі наркотиків серед дружин або співмешканок

наркоманів, засуджених до позбавлення волі та ін. [16; 17; 18].

**Особа комп'ютерного злочинця (у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку).** Це скоріш за все внутрішні користувачі, тобто «свої», ті, що мають доступ до комп'ютерної техніки та телекомунікаційних мереж (за даними судово-слідчої практики, – 94% від загальної кількості таких злочинців), тільки 6% – зовнішні користувачі; при цьому 70% – це клієнти-користувачі комп'ютерної системи, 24% – обслуговуючий персонал.

Їм можуть бути притаманні такі ознаки і властивості: допитливість, самоствердження, хуліганство, корисливість, професіоналізм, специфічні навички та обізнаність; це або розкрадачі (які зламують і вилучають нове платне програмне забезпечення з метою реалізації), або комп'ютерні хулігани («шкідники», або «вандали», що поширюють комп'ютерні віруси), або «шпигуни» (свідомо полюють на конфіденційну інформацію, на свою користь або за матеріальну винагороду) [19; 20; 21].

Таким чином, моделювання властивостей невідомого (невстановленого) злочинця або складання типового криміналістичного портрета здійснюється в умовах гострого дефіциту інформації, на основі поведінкового аналізу наявних слідів і відомих обставин вчинення злочину. Проте такі типові моделі дозволять також на основі відомих взаємозв'язків і кореляційних залежностей їх діяльності з ознаками певних способів вчинення діянь, ознаками предметів злочину, а також можливими слідами злочинної діяльності прогнозувати і не встановлені властивості, і особливості розшукуваних злочинців, щоб зробити портрет більш детальним, висувати обґрунтовані слідчі та оперативно-розшукові версії, особливо в умовах неочевидності вчинення аналізованих злочинів.

### Література

1. Белкин Р.С., Сегай М.Я. Равен самому себе / Р.С. Белкин, М.Я. Сегай. – К. : Лыбидь, 1991. – 144 с.
2. Бухаченко О.А. Моделювання події спеціалістом вибухотехніком на підставі огляду місця вибуху за оточуючою обстановкою / О.А. Бухаченко // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – Вип. 21. – 2009. – С. 61–66.
3. Волчецкая Т.С. Современные проблемы моделирования в криминалистике и следственной практике / Т.С. Волчецкая. – Калининград, 1997. – 95 с.
4. Густов Г.А. Моделирование в работе следователя / Г.А. Густов. – Ленинград, 1980. – 188 с.
5. Дулов А.В., Нестеренко П.Д. Тактика следственных действий / А.В. Дулов, П.Д. Нестеренко. – М. : Высшая школа, 1971. – 272 с.
6. Журавель В.А. Проблемы теории та методологии криміналістичного прогнозування / В.А. Журавель. – Харків : Право, 1999. – 304 с.
7. Колмаков В.П. Идентификационные действия следователя / В.П. Колмаков. – М. : Юрид. лит., 1977. – 112 с.
8. Коновалова В.О. Личность преступника. Криминологическая и криминалистическая характеристики / В.О. Коновалова // Вбивство: мистецтво розслідування. – Харків : Факт, 2001. – С. 37–47.
9. Лузгин И.М. Моделирование при расследовании преступлений / И.М. Лузгин. – М. : Юрид. лит., 1981. – 152 с.
10. Лукашевич В.Г., Юнацкий О.В. Моделирование у криміналістиці та пізнавальній діяльності слідчого / В.Г. Лукашевич, О.В. Юнацкий. – К. : КНТ, 2008. – 184 с.
11. Образцов В.А. Выявление и избличение преступника / В.А. Образцов. – М. : Юристъ, 1997. – 336 с.
12. Ратинов А.Р. Методологические вопросы психологического изучения личности преступника / А.Р. Ратинов // Психологическое изучение личности преступника. – М. : Юрид. лит., 1976. – С. 14–21.
13. Шепітько В.Ю. Ідентифікація людини за ознаками зовнішності / В.Ю. Шепітько. – Харків : ВКФ «Гриф», 2003. – 112 с.
14. Богомолова С.Н., Образцов В.А. Серийные убийства на сексуальной основе как объект психолого-криминалистического изучения (анализ зарубежного опыта) / С.Н. Богомолова, В.А. Образцов // Труды Московской государственной юридической академии. – № 1. – М. : Юристъ, 1997. – С. 133–145.
15. Протасевич А.А., Образцов В.А. Раскрытие убийств: нетрадиционные методы, приемы, рекомендации. Очерки теории и практики следственной работы / А.А. Протасевич, В.А. Образцов. – Иркутск : Изд-во ИГЭА, 1998. – 308 с.
16. Образцов В.А., Богомолова С.Н. Криминологическая психология / В.А. Образцов, С.Н. Богомолова. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, Закон и право, 2002. – 447 с.
17. Образцов В.А. Серийные убийства как объект психологии и криминалистики / В.А. Образцов. – М. : Омега-Л, ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2003. – 208 с.
18. Образцов В.А. Серийные убийства как объект психологии и криминалистики / В.А. Образцов. – М. : Омега-Л, ИМПЭ им. А.С. Грибоедова, 2003. – 208 с.
19. Зинин А.М. Проблемы криминалистического установления личности / А.М. Зинин // Вестник криминалистики. – Вып. 4(8). – М. : Спарк, 2003. – С. 32.
20. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко. – М. : Изд-во «Юнити – Дана», 2001. – 639 с.
21. Салтевский М.В. Теория и практика получения информации о преступнике для его розыска и отождествления / М.В. Салтевский. – К. : КВШ МВД СССР, 1977. – С. 5.
22. Зинин А.М. Теоретические и практические проблемы криминалистического установления личности по признакам внешности : дис. д-ра юрид. наук / А.М. Зинин. – М., 1997. – 69 с.
23. Столяренко А.М. Прикладная юридическая психология / А.М. Столяренко. – М. : Изд-во «Юнити – Дана», 2001. – 639 с.
24. Жерж Н.А. Пошуковий портрет злочинця: зарубіжний та вітчизняний досвід / Н.А. Жерж // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – № 2(65). – С. 172–179.
25. Калюга К.В. Напрями використання «криміналістичного портрету» на початковому етапі розслідування / К.В. Калюга // Інформатизація судово-експертної діяльності: матеріали «круглого столу», 29 берез. 2012 р. ; Нац. акад. внутр. справ, Навч.-наук. ін-т підготовки слідчих і криміналістів. – К. : ННПСК НАВС, 2012. – С. 126–131.

26. Александров Ю.В., Гель А.П., Семаков Г.С. Кримінологія: Курс лекцій / Ю.В. Александров, А.П. Гель, Г.С. Семаков. – К. : Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2002. – 295 с.

27. Иванов Ю.Ф., Джужа О.М. Кримінологія / Ю.Ф. Иванов, О.М. Джужа. – К. : Вид-во ПАЛИВОДА А. В., 2006. – 264 с.

28. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, С.Б. Гавриш та ін. ; за заг. ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 1196 с.

29. Керівництво з розслідування злочинів: науково-практичний посібник / Кол. Авторів : В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова, В.А. Журавель та ін. ; за ред. В.Ю. Шепітька. – Харків : «Одисей», 2009. – 960 с.

30. Калюга К.В. Збирання, обробка та використання початкової інформації про злочин і особу злочинця / К.В. Калюга. – Запоріжжя : КПУ, 2014. – 204 с.

31. Коновалова В.Е. Убивство: искусство расследования / В.Е. коновалова. – Харьков : Издатель СПД ФЛ ВАПНЯРЧУК Н. Н., 2006. – 320 с.

32. Валуйська М.Ю. Кримінологічна характеристика особистості злочинців, що вчинили умисні вбивства при обтяжуючих обставинах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / М.Ю. Валуйська. – Харків, 2002. – 179 с.

33. Настільна книга слідчого: науково-практичне видання для слідчих і дізнавачів / М.І. Панов, В.Ю. Шепітько, В.О. Коновалова та ін. – 2-ге вид. перероб. і доп. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2008. – 728 с.

34. Лісова А.Ю. Особа злочинця як структурний елемент криміналістичної характеристики згвалтувань / А.Ю. Лісова // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 4. – С. 282–286.

35. Пономаренко Ю.Г. Кримінологічна характеристика та попередження злочинів у сфері незаконного наркообігу : дис... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Ю.Г. Пономаренко. – Харків, 2004. – 196 с.

36. Бублейник В.А. Боротьба з незаконним збутом наркотичних засобів; кримінально-правовий і кримінологічний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.08 / В.А. Бублейник. – К. : Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2007. – 20 с.

37. Пономаренко Ю.Г. Особистість злочинця у сфері незаконного наркообігу / Ю.Г. Пономаренко // Вісник Національного університету внутрішніх справ. – 2003. – Вип. 24. – С. 39–43.

38. Азаров Д.С. Злочини у сфері комп'ютерної інформації (кримінально-правове дослідження) / Д.С. Азаров. – К. : Атіка, 2007. – 304 с.

39. Голубев В.О. Розслідування комп'ютерних злочинів / В.О. Голубев. – Запоріжжя : Гуманітарний університет «ЗІДМУ», 2003. – 296 с.

40. Мотлях О.І. Питання методики розслідування злочинів у сфері інформаційних комп'ютерних технологій : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / О.І. Мотлях. – Київ, 2005. – 198 с.

#### Анотація

**Калюга К. В.** До проблеми моделювання типового криміналістичного портрета злочинця в різних видах злочинів. – Стаття.

Статтю присвячено аналізу кореляційного зв'язку між ознаками окремого виду злочину та особою невідомого (невстановленого) злочинця з метою розробки криміналістичних рекомендацій із моделювання його типового криміналістичного портрету під час розслідування різних видів злочинів.

*Ключові слова:* метод моделювання, криміналістичне моделювання особи злочинця, особа невідомого (невстановленого) злочинця, типовий криміналістичний портрет злочинця.

#### Аннотация

**Калюга К. В.** К проблеме моделирования типового криминалистического портрета преступника в различных видах преступлений. – Статья.

Статья посвящена анализу корреляционной связи между признаками отдельного вида преступления и лицом неизвестного (неустановленного) преступника с целью разработки криминалистических рекомендаций по моделированию его типичного криминалистического портрета при расследовании различных видов преступлений.

*Ключевые слова:* метод моделирования, криминалистическое моделирование личности преступника, личность неизвестного (неустановленного) преступника, типичный криминалистический портрет преступника.

#### Summary

**Kalyuga K. V.** To the problem of modeling a typical criminalistic portrait of the criminal in a variety of pre offenses. – Article.

This article analyzes the correlation between the signs of a separate kind of crime and the person of the unknown (the unstated) of the criminal, in order to develop recommendations on criminalistic modeling the its of a typical criminalistic portrait when investigating of different types of crimes.

*Key words:* method of modeling, criminalistics modeling of individual offender modeling of offender, identity of the unknown (the unstated) criminal criminological a portrait of the typical of the criminal.